

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 " — "
Na štvrt roka — 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Cunard-Line.

O tomto cudzom, dvojitom slove (čítaj ho : Kjunárd-Lajn) padlo už mnoho slov za poslednej doby. Ctení čitatelia naši môžu sa rozpamätať, že aj my sme písali v «Krešťan»-ovi o istej prieplavnej spoločnosti anglickej, ktorá to výsudané čudné meno má.

My sme o tej anglickej plavebnej spoločno-

sti boli písali to, že spoločnosť táto má utvoriť smluvu s uhorskou vládou. Dľa tejto smluvy vláda naša zaviazala sa, že bude lifrovať spoločnosti tejto prinajmenej 30.000 vysťahovalcov ročite. — O tom sme tiež písali, že vláda uhorská v smysle tejto nádejnej smluvy už vymenovala bola hlavného štátneho kommissára vysťahovaleckého, a že k tomu lifrovaniu a vábeniu tých vysťahovalcov poverila *židovských* agentov, ktorí od každej

Jeho Jasnosť pri posviacke základného kameňa Večnej Poklony chrámu božieho.

hlavy lifrovaných vystahujúcich sa mali dostať isté percentá. — Vláda naša zaviazala sa ďalej, že ak by nemohla pre anglickú spoločnosť posláhať tých 30.000 vystahovalcov, v tomto páde že bude platiť tolko vynáhrady spoločnosti, o koľko menej príjmov bude mať od tej summy, koľká by jej prislúchala z 30.000 cestujúcich. Aj to si žiadala anglická spoločnosť, aby celá smluva táto bola v snemovni prijatá a medzi zákony vnesená. Spoločnosť teda chcela mať úplnú garanciu. — Vláda naša spoločnosti tej aj toto ochotne prislúbila. Ba aj o tom bola reč, že spoločnosť tá od uhorskej vlády aj veľkú subvenciu (ročitú podporu peňažnú) obdrží. Za tieto veľké výhody mala Cunard-Line len tú povinnosť mať, aby vystahovalcov vládou lifrovaných len z prístavu uhorského fiumanského (Rjeka) odvážala. Vláda chcela docieľiť s touto smluvou udajne to, aby 1. peniaze, ktoré cestujúci vystahovalci utrovia, zostali v rukách uhorských podnikateľov. (To mali byť tí židovskí agenti, čo ľudí lifrovať, a ím v Rjede hospodu, stravu a čo inšie obstaráť mali. Bola reč o vrecku židákov — to sa rozumie, že vtedy treba všetkým možným spôsobom hneď napomáhať *uhorské* podnikateľstvá.) Po 2. mala vláda aj ten cieľ s tou smluvou, aby vraj vystahovalci nedostali sa do rúk takých amerických uhorských vystahovalcov, ktorí v Amerike nedržia sa u nás predpísaného vlastneckého ducha, ale celkom verejne búria tam proti vláde a proti maďarským židom i neboja sa n. pr. slovenské školy, kostoly, múzea a iné premnohé spolky zakladať.

Keď plán tejto smluvy vyšiel na verejnosť, ozvaly sa výstražné hlasy vo viacerých novinách. Tu sa písalo, že vláda mala by brať do ohľadu aj *zákony americké*, ktoré tak znejú, že vystahovalcov takých, ktorých daktorá európska vláda dľa smluvy s daktorou prieplyvnou spoločnosťou lifruje — takých vystahovalcov Amerika že vôbec ani nepripustí, alebo že ich citlivo odaní. Páni tí, čo sa proti tej smluve verejne v novinách ohlasovali, zaiste mali v pamäti ten veľký nezdar, ktorý utrhla si uhorská vláda pred pár rokami v Amerike s istým tajným ministerským nariadením. O tomto tajnom nariadení obširnejšie hovoriť nemôžeme, nesmieme; len tolko pripomenieme, že sa uhorská vláda chcela tajne zamiešať do cirkevných záležitostí našich vystaho-

valcov, a v nariadení tom — dosť neopatrne — verejne vyznáva, že chce zaobísť svätú rímskú Stolicu.

Teda proti tej smluve s Cunard-Line ozvaly sa vážne hlasy, ale minister Tisza si toho nevšimol. Myslel si, že jeho silnej ruky sa aj Amerika báť bude. Ešte aj v parlamente — keď ho pre tú smluvu napadli — ospravedlňoval sa, že vraj túto smluvu uzavreť musí, bo že to s tou spoločnosťou ináč vybaviť nemôže. Že vyjednával aj s inými spoločnosťami, ale že bez podpory a garancie štátnej žiadna z tých spoločností nechcela sa podobrať na prevážanie a zpätdovážanie uhorských vystahovalcov. A verejná mienka uspokojila sa s tým, že keď to ináč byť nemôže, že teda dobre urobí Tisza, keď smluvu tú s Cunard-Line uzavre. Tiszovi nebolo treba iného, poslal hneď do Anglicka svojho poverenika, aby smluvu v mene vlády uzavrel.

Keď sa o tomto americká vláda dozvedela, dala si predostreť taký návrh zákona, v smysle ktorého mala by sa Amerika postaviť proti loďam z Fiume dochodiacim, ba začalo sa tam už agitovať aj vôbec proti všetkým vystahovalcom z Uhorska pochodiacim. Uhorskí robotníci boli v Amerike vždy vážení, aj zarábali si hodne, tak že veľké peniaze zasielali domov na porciu a iné štátne poplatky. Teraz môže sa stať, že následkom silnej a múdrej politiky Tiszovej nebudú vstave naši Amerikáni tolko zarábať a domov posielat, iba že anglickí kapitalisti budú dobre ťažiť z biedy ľudu nášho. A toto že je vraj «vlastnecká» politika.

Najnovšia novina je teraz tá, že pán Tisza ráčil pekne stiahnuť svoju silnú ruku, lebo vidí, že v Amerike sú iní ľudia, ako sú tu doma jeho župani slúžnovci a notári. Povolal teda k sebe na súkromnú poradu dvoch pánov od Cunard-Line, dvúch od uhorskej prieplyvnej spoločnosti Adrie a ešte iných, aby sa poradili, čo robiť s tou Amerikou. Usniesli tak, že sa smluva znovu osnovojuje. V tejto smluve nebude reči o žiadnej subvencii ani o žiadnej podpore štátnej a spoločnosť anglická že za toto, ani vôbec že za nič nebude mať nároky na žiadnu vynáhradu (odškodnenie). Takým spôsobom teda že štát náš nebude znášať žiadnych tiarch hmotných z výplivu smluvy, a preto že ani nebude potrebné smluvu túto medzi zákony vnieť. V tomto sa na tej porade všetci

usrozumeli a smluvu v tomto smysle aj pekne uzavreli a podpísali.

Nech sa páči teraz obdivovať šalamunskú múdrosť Tiszovu. Najprv povie, že subvencia sa tej spoločnosti dať *musí*, aj odškodnenie za prípadne chybných vystaľovalcov, aj že smluva celá má sa vnieť do zákonníka. Tak sa to vraj musí urobiť, bo že tá spoločnosť na iné podmienky nepristane. A teraz všetky tie podmienky rad-radom sa pekne vynechajú zo smluvy, a milá spoločnosť Cunand-Line je aj s tým spokojná! Teda predtým sa dohodnúť pán Tisza s Cunard-Line tak, že veru bez poriadnej štátnej podpory a bez garancie na odškodnenie nemôže byť z tej smluvy nič, a teraz bude dobrá tá smluva spoločnosti aj bez akejkoľvek podpory štátnej.

Tak sa u nás hospodári. Keby nebol nútený býval Tisza nechať tu podporu štátnej, nuž bola by ju krajina pánom Angličanom pekne splácala. Teraz je tá subvencia zbytočná. Nuž a istotne bola zbytočná aj vtedy, keď sa o nej hovorilo, že bez nej nemôže byť žiadnej smluvy. Je to veru podivné. Ba ozaj, pre *koho* chcela ísť Cunard-Line tá zbytočnú subvenciu? Zaiste musí mať tá spoločnosť veľa dobrých priateľov a iných lakomej duše utajených panských podporovateľov, ktorí zobrali od nej skvelé oročky z tej nepotrebnéj veľkej štátnej podpory. Aj by ju boli obdržali — ale, ale nešlo to.

No, nebojte sa, páni liberáli zato nepomrú hladom; však si ich ľud zase vyvolí. Či nie? Od vás závisí.

S.

POLITICKÉ CHÝRY.

Uhorská delegácia.

V pondelok predpoludním mala zasadnutie uhorská delegácia, na ktorom pokračovala v pojednávaní rozpočtu spoločného ministra vojny. Vojenský minister už vo vojenskom podvýbore vyhlásil, že len s ťažkým srdcom a nútený okolnosťami odhodlal sa predstúpiť pred delegáciu s veľkým rozpočtom. Vystrojenie armády nezodpovedá ešte potrebe, keď môže vzdorovať prípadnému nepriateľovi defenzívne, lež zodpovedá úplne len vtedy, keď môže

bojište preložiť za hranice krajiny. A naša armáda dne nenie v takom stave, že by sme sa mohli brániť proti útoku aj za hraniciami krajiny. Toto je hlavnou príčinou, prečo vojenská vláda žiada väčšie trovy na armádu. Ďalej v čas pokoja treba sa postarať o zaopatrenie streľiva. Japonsko-ruská vojna je preto tak veľmi Rusku nepríjemná, lebo ruská armáda nebola náležite vystrojená a prichystaná. Ale túto vojnu nemožno porovnať s jednou prípadnou vojnou v Európe; lebo v Európe teraz behom dvoch-troch dní boly by rozhodné bitky. Vyhlásujz, že vojenská vláda nemá žiadne agresívne ciele, len dnešné postavenie monarchie chce udržať v európskej politike. Že sa o podrobnostiach vyzbrojenia zmieniť nemôže, to je prirodzené. Predovšetkým treba previesť revíziu zákona v zbrannej moci, ktorej rozvrh je už hotový. Konečne ešte opravil opozičných rečníkov vykážuč, že v Nemecku od roku 1892 zorganizovali 90 nových peších batallionov a mnoho rozličných čiat, kdežto v Uhorsku od roku 1867 len o 7500 vojakov rozmnožili počet armády v dobe pokoja. — Po tejto reči prehovorili ešte viacerí delegáti, načo delegácia rozpočet prijala a ministromi vojny hlasovala dôveru.

Nová indemnitá.

Minister financií Lukács na pondelkovom zasadnutí snemu predstrel návrh o povolení novej indemnitý na dva mesiace. Odôvodnenie návrhu vláda motivuje tým, že snem nemohol ešte ani začať pojednávanie tohoročného rozpočtu, ktorý vláda predstrela 10. mája a tak niet ani výhľadu, žeby rozpočet do konca júna mohol byť vybavený. Obnovenie indemnitý tedy vyžaduje zabezpečenie zákonného hospodárenia vlády.

Z Kruhu katolíckych delníkov.

Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh vydržoval dňa 5. júna (v nedeľu) po poludní o 5. hodine verejné valné shromaždenie vo svojej miestnosti záhradovej (VIII., Mária Terézia-tér č. 16.). Preto aspoň na krátko spomenieme jedno-druhé nasledovne:

Keď členovia Kruhu shromáždili sa, išli potom pod zástavou Kruhu do jozefského chrámu Božieho na «Veni Sancte (Vzývanie Ducha svätého). Po službách Božích vel. pán Edvard Sándorfi a viacerí hodní mužovia zaujali svoje miesta, načo vel. pán E. Sándorfi pozdravil valné shromaždenie. Po shromaždení však chopil sa hneď svojej dobre premyslenej prednášky: «Kreštanstvo a socialdemokracia». Hneď za ním rečnil vysokoučený dr. Ottokár Prohászka, professor university. (Z reči tohto nám tak vysoko váženého muža, uverejníme niektoré čiastky v budúcom čísle.) Za reč dr. Prohászku oduševnil sa pán Fraňko Skyčák tak, že hu bol hneď ochotný preložiť členom do slovenčiny. (Reč p. Skyčáka uverejníme celú budúce. Ďalej ešte rečnili páni Ján Sovík, Filip Bánás, Ján Sviba a Ján Janik. Konečne chopili sa slova ešte dvaja: Karol Huszár, redaktor «Néppártu» a velebný pán A. Gramantik. Po zakončení shromaždenia zarečnila ešte slečna Pavlína Iskrova dosť chvalitebne báseň: «Spíš

Iudu môj?» od Ludmili Podjavorinskej. Za čo jej i tuná vďaka vyslovujeme.

Počas reči dr. O. Prohászku bolo možno vidieť na mnohých veľkú dychtivosť, keď počuli tie jadrné prednášky svojich pracovníkov. ba ako by svojich prorokov. Zvláštny dojem činilo to, keď dr. O. Prohászka po svojej maďarskej reči celkom skromne ale tak úprimne, ako to už len on vie. povedal po slovensky: «Ja slovensky hovorím nevim; len toľko povim, že si vás ja všetkých milujem a ctím!»

Po skončenej celej podarenej slávnosti nasledovala tanečná zábava. Táto bola tak slušná, že hostia nevedeli sa dosť čudovať nad tým.

Na shromaždení našom zúčastnili sa aj maďarskí kresťanskí socialisti. Nebolo ich veľa, aj to boli takí Maďari, čo ich nábožná slovenská matka splodila. Medzi nimi sa vďačne aj po slovensky povypávajú. Ale krome nich dostavilo sa asi 40 pravých Maďarov — socialdemokratov. Títo pod rečou pána Prohászku tleskali od radosti, pod rečou mladého človeka Huszára ale boli nespokojní, aj policajti mali s nimi do činenia. Jedným slovom, každý mohol sa presvedčiť o tom, že s katolíckymi slovenskými robotníkmi dalo by sa dačo robiť v duchu kresťanskom, s Maďarmi ťažko. Kto bude chcieť riešiť otázku kresťanského socializmu bez Slovákov, nedôjde cieľu. Teší nás, že dr. Ottokár Prohászka je tiež tohoto náhľadu.

Rusko-japonská vojna.

Prístav Port-Artur nachodí sa vo veľkom nebezpečenstve. Od mora čakajú lode japonské na znak, aby spolu s armádou Japoncov, ktorá tiahne na suchu proti Port-Arturu, razom započala dobíjanie. Je isté, že Port-Artur sám, bez pomoci, udržať sa nemôže. Ruská vojenská rada vydala rozkaz veliteľovi Kuropatkinovi, aby za raz vyslal vojsko proti ťahajúcim k Port-Arturu Japoncom. Kuropatkin nechtiac musel posluchnúť. Hovorí sa, že toto bude so strany Rusov veľmi osudný krok. Port-Arturu nespomôžu, a svoje hlavné vojsko zoslabia tak, že nebudú vstave sraziť sa s Japonskými.

Kuropatkin generálovi Stackelbergovi vydal rozkaz, aby pri Port-Arture od chrbta napadol generála Oku a tade aby si prerúbal cestu ku Port-Arturu. Najnovšie zprávy už aj oznamujú, že sa Stackelbergovi toto podujatie nepodarilo a že po náležitom výprasku musel cúvnuť. Z týchto správ vysvitá, že Stackelberg ten rozkaz, aby sa prerúbal ku Port-Arturu, dostal už predošlú nedeľu a vojenská rada v Petrohrade preto nepublikovala svoje uzavretie, aby Stackelbergovo podujatie tým väčšími prekvapilo Japoncov. Generál Stackelberg čo najsvedomitejšie chcel zodpovedať svojej úlohe. Viedol asi dvadsaťtisíc hláv vojska rozličnej branže a raz na jednom, druhý raz na druhom mieste proboval prebiť sa cez čiaru armády generála Oku, ale bez výsledku. Päť dní trvaly tieto nebezpečné pokusy, nepriatelia sa tri razy srazili, ale Rusi vždy boli nútení cúvnuť. Jeden telegramm oznamuje, že z Dašičaova dva vlaky viezly ranených smerom

ku Mukdenu. V jednej srážke pri Šišjatungu, ktorý leží na dvadsať mil od Port-Adamsu, kde sa Stackelberg chcel prebiť cez rady Japoncov, zpomiedzi týchto jeden officier a 25 vojakov padlo mrtvých a 4 dôstojníci a 33 vojaci boli ranení.

Dľa spomenutého časopisu cár rozkázal Kuropatkinovi, aby ku Port-Arturu vyslal 40.000 mužov a tento rozkaz že cár vydal proti vôli väčšiny vojenskej rady. Pred vydaním rozkazu vysokopostavení úradníci urobili všetko možné, aby cára primali k odvolaniu svojho rozkazu. Tí radcovia, ktorých mienka bola rozhodujúca, sú všetci nepriatelia Kuropatkina. Petrohradský dopisovateľ Daily Newsu pýtal si mienku jednej vysokopostavenej osobnosti o uzavretí vojenskej rady. Tento dôstojník, ktorý stojí v chýre výtečného stragetu, vyslovil sa, že dľa jeho presvedčenia je to osudná chyba, že armádu Kuropatkinovu zmenšili o tak značnú silu. Toto vojsko nebude dosť silné, aby Port-Arturu poskytlo výdatnú pomoc, kdežto následkom odtiahnutia tejto sily Kuropatkin nútený bude zmeniť celý svoj válečný plán. Toto uzavretie dá smrteľný úder koncentrujúcej strategii Kuropatkinovej. Port-Artur mal by z vlastnej sily stáť alebo padnúť. Už od počiatku vojny Port-Artur vyžadoval viac sily a starosti než bolo treba. Port-Artur je tá pijavica, ktorá vyčieľa krv nášho srdca. Daily Expressu oznamujú z Petrohradu, že Kuropatkin už dostal rozkaz a keď sa marne namáhal primáť cára k odvolaniu rozkazu, teraz začal robiť prípravy k prevedeniu rozkazu.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Dnes mala snemovňa krátke formálne zasadnutie, na ktorom predseda Desider Perczel medzi iným predostrel segedínsky mandát bar. Bánffyho a potom A. Szentiványi, Štefan Rakovszky a gr. T. Andrassy zložili príslahu ako členovia stáleho inkompatibilitného výboru.

Potom minister financií Lukács predostrel návrh o dvojmesačnej indemnite.

Pri ustálení denného poriadku Gábor Ugron navrhol, aby snem cieľom vybavenia prosieb vo štvrtok vydržoval zasadnutie.

Ministerský predseda gróf Tisza na to poznamenal, že návrh Ugronov prijať nemôže, lebo snem už raz uzavrel, že pokým zasedajú delegácie, meritorné zasadnutie vydržiať nebude; ale možno, že do štvrtku alebo piatku delegácie skončia svoje porady a snem v tie dni bude môcť vydržiať zasadnutie. Ponevác ale finančný výbor návrh o indemnite do štvrtku vybaviť nemôže, tak na najbližšom zasadnutí navrhne, aby snem drobné návrhy a prosby pojednával a zaiste aj ministri dajú odpovede na interpellácie.

S tým sa zasadnutie skončilo.

Aký zemský raj sľubujú socialisti?

Jaknáhle socialisti zväbili ľahkoverných blázňov v daktorej obci a založili «Robotnícky vzdelávajúci spolok», zrazu prestanú deliť zeme, ako čo by vedeli títo falošní proroci, že pracovitý a triezvy robotník aj po delbe rozmôhol by sa, kdežto oni, darebáci, ktorým robota smrdí, a k nim podobní ľahkomyselníci a lumpi nič by nemali: preto utíchnu, a miesto delby inakšiu gebulu dávajú privržencom svojim, aby ztratili rozum od nej a nezbadali, ako ich bláznia a vedú za nosom. Vyblakujú: Elvtárš! Čo chceš mať radšej: chlieb a či nebe? Čo nás po tom, čo po smrti nasleduje! Tam niet ničoho, ani neba, ani pekla. Never to, čo kňazi vymysleli. To sú táraniny a hlúposti. Čo teda hladíš na oblaky? Tam nenajdeš žiadnej pomoci. Teba len socializmus spasí. To nech je tvojím nebom. Tentô nie po smrti sľubuje, ani nie tam hore kde celkom ničoho niet, ale tu na zemi! Jak chceš prísť do tohoto zemského raja, buď socialdemokratom, ale predovšetkým ukáž groše, a obetuj na ciele naše.

Teraz pozrime, ako bude vyzeráť ten socialistický zemský raj?

Na túto otázku nie ja budem odpovedať, ale sami majstri socialdemokratov.

V každom socialistickom spise, či je to knižka, či noviny, najdeš tieto zásady: «Každý človek nech je rovnaký». «Nech každý jednako pracuje a rovnako jie». «Nech zhynú bruchopasci a ktorí výsady požívajú». «Nech má každý jednaké práva a jednaké povinnosti». «Nenie ani pána ani sluhu». «Nech zhyne osobný majetok». Nech žije spoločný majetok». «Všetko nech je všetkých». «Žena a chlap sú jednoprávni elvtárši» atď.

Či neznejú pekne zásady této? Ani milý hlas zvončeka. Ktorému bláznovi nepomútily by rozum, ak ozaj má dáky? Rozumný človek ale zaraz zbadá, že sú to hlúposti, a také vymyselnosti, ktoré nedajú sa previesť. Nuž ale blázni hoc čo uveria, najmä keď sľubujú im bohatstvo a bezstarostný život. My ale to hovoríme: do žaláru s tými apoštolmi! Veď je to aj za črieda! Samý cesnak, samá cibula. Žid a žid. Skoro všetci hlúpi a negabaní lajdáci. V jejich hlavách nerodí sa veľa, tak chodia za cudzozemskými socialistmi, a čo tí potratia, posberajú a núkajú to nášemu ľudu. Preto nebudeme počúvať prázdne kotrby, ale zajdeme k Nemcom, a dľa tých opíšeme zemský raj.

Hlavní vodcovia nemeckých socialdemokratov — akí sú Bebel, Liebknecht, Engels — takto opisujú budúci socialistický štát:

«Socialistický štát je jediným majiteľom všetkých pozemkov, fabrik, premávkových, prievozných strojov, kapitálov, kupectva a všetkých ro-

botníckych nástrojov». Dľa tohoto štát socialistický vládnuť bude so všetkým, čo hodnotou nazývame. Osobný majetok prestane, človek ako osoba s ničím nebude vládnuť, všetko bude spoločné, ešte aj sila a vtíp človeka. Bebel vodca nemeckých socialistov sľubuje, že v socialistickom štáte málo bude práce, tým viac zábav. Všetky práce ozajstnou hračkou budú. Dostatočne bude 2—3 hodiny pracovať, a s tým všetky potreby vybaví sa.

Vodca, menom Štern, ešte krajšie opisuje zemský raj socialistov: «Každý, ktorý dosvedčí že odbavil tú prácu, ktorá preňho vyznačená bola, obdrží to neobmedzené právo, že z potravných článkov hockoľko môže upotrebiť. Šatstvo dostane z verejných šatníc. Obedovať bude to, čo chce v hostinci, alebo ak je mu milšie, v pohodlnom bývaní svojom, po čom slobodný čas môže tráviť v divadle, v kaviarni, na hudobnom závode, alebo ak sa mu páči, vysadne na konika, ak by nevedel nosiť sa, tak sadne do koča, a hajda . . .»

Všetci spisovatelia socialistickí tak utešene kreslia zemský raj, že báječná rýša víl nenie rozkošnejšia.

Jak by svet dakedy prišiel na to, že by v ňom spoločnosť ľudstva tak zariadili, ako to socialisti opisujú, takto by vyzeral: Ponevác v socialistickom štáte človek nič nemá, ale všetko štátu prináleží, tak zhabú všetko, čo kto má j kňazom tak ako svetským; boháčom tak, ako a; malým ľuďom. Menovite: zeme, domy, peniaze, nástroje slovom všetku hodnotu, aj to, čo nasporil a odložil do sporitelne, ale zmažú pritom všetky dlžoby. A keď už takto nikto nebude mať nič, ale len štát; keď všetci ľudia rovnakí budú na majetok: vtedy človek nebude mať žiadnej starosti, lebo o všetky jeho potreby štát sa bude starať. Celý štát bude jedna hrozitánska dielňa a či fabrika, v ktorej každý človek rovnako bude pracovať denne 3—4 hodiny. V tejto fabrike jak nástroje, tak aj látky štát dá; všetky výrobky odnesú do obecných skladov, a tak robotník nebude vládnuť s výrobkom svojim, ale štát. Tak podobne aj úrodu a všetky plodiny ktoré zem donáša, sberať budú do obecných sýpok. Nesmie nikto ani kúpiť, ani odpredať, lebo všetko štátne bude. Peniaze — pre vnútornajší obchod — tiež nebudú, ale robotník za prácu dostane papierovú známku, a keď bude mať na čo potrebu, ukáže ju, a dostane zo skladov to, na čo má potrebu. Aj o jedlá bude sa štát starať. Budú hostince, kuchyne, krčmy a jedálne, kde každý jest dostane za známku. Bývanie tiež jednako podelia, a jeden človek také bude mať, ako aj druhý. Nikto nebude sa potľkať, pre každého bude jednaká pohodlnosť. Ponevác žena tiež je elvtáršom, a ro-

vnoprávna s chlapom, nielen mládenci budú chodiť za milenkami, ale aj dievčence celkom správne budú hľadať mužov pre seba. Stav manželský bude osobnou vecou, do ktorej nikto nič nemá, len tí, ktorí soberú sa. Títo však nemusia oznámiť úmysel svoj ani notárovi, ani mešťanostovi, aby ich sobášil; svoji budú bez toho, že by pri sňatku matrikár bol prítomný. Spolu budú žiť, dokiaľ páčiť sa im bude. Síce nebudú spolu žiť ako teraz žijú manželia, lebo jak muž, tak aj žena budú mať osobitné bývanie. Keď sa jeden druhému zprotiví, nechá ho tak, a chlap najde si druhú ženu, žena ale iného muža. Jak žena porodí, štát bude mať starosť, aby netrápila sa s maličkým; dá odniesť detsko do ústavu, kde vychovávajú ho, mater ale jaknáhle sa zotavie, ani vedieť nebude, že bola matkou. Ponevác všetci ľudia budú rovnakí, tak aj deti budú rovnakým spôsobom vychovávať. Preto socialistický štát bude stavať na vše strany domy, ústavy a kasárne pre deti, v ktorých deti spolu a jednako — rozumie sa bez všetkého náboženstva — budú vychovávať až do 21 roku; za tento čas naučia sa lahunko všetky vedy, umelectvá a odbory. Len práve o Bohu, o Ježišu nebudú počuť nič, a modlitbu tiež nepotrebujú.

Nuž teda priatelia moji, kresťanskí robotníci, ako sa vám páči tento zemský raj, ktorý núkajú vám socialisti? Nezvábil vás na jejich stranu? Či radšej vydržíte pri Bohu a pri statočnej práci, ako bláznit sa za tým, čo pochodí od čerta, a predsa nemožno to dosiahnuť? Lebo myslím, že aj vy držíte celý socializmus za hlúposť a za šialenstvo, a do pekla na dno žiadate tých naničhodníkov ktorí ho vymysleli. (Tešíme sa tomu, že medzi všetkými národnosťami Slováci držia sa najlepšie. Tí nedali sa zväbiť. Rodáci, držte sa na večná veky Boha a statočnosti. Majte rozum, a nepočúvajte na kadejakých lumpov. Ak by sa približoval k vám takýto, perte ho až do desiateho chotára.)

Ako vidíte, v socialnom štáte, zahynie rodinný život a rodinná blaženosť.

Poznám vás drabí rodáci moji. Viem ako milujete skalnaté kraje a chudobné chalupky svoje, preto viem si predstaviť žiaľ a nespokojnosť vašu, keby vám odobrali zemičku, domček a nasporené koruny, lebo veď toto všetko nadobudly ste si s usilovnosťou a so statočnou prácou, potom však vpratali by vás do veľkých kasárií, kde nič by nebolo vaše. No toto ako tak vydržali by ste, aspoň daktori. Ale ako by ste sa cítili, keby odobrali vám deti, lebo té neboli by viac vaše, ale štát by vládnuť s nimi. Však dieťa je jedinou radosťou na tomto svete či bohatého či chudobného, jemu žije a v ňom skladá všetku nádej svoju; a tu ho máš, socialisti ešte aj tejto

radosti pozbaví človeka. Ni ni dosť, že zdrapia mu majetoček a podelia medzi lumpov a darebákov, ktorí celý život nepotili sa pri práci, ale ešte aj rodinného blaha olúpia ho. Či to nie je ukrutnosť? No ako sa ti to páči milý priateľu? Povedz pravdu, či je to hodno všetko dohromady tolko, ako na pr. štedrý večer tvôj v kruhu rodinnom? Teraz v Bohu skladáš všetku nádej, a On istotne požehná ňu ak si spravедlivým, nuž a potom ku komu by si sa utiekal? K štátu! Veď ten má byť Bohom socialistov. Nuž a kto bude ten všemohúci štát? Vodcovia, ktorí aj teraz nič inšie nerobia, len zdierajú a balamútia ľud nerozumný. Hej, krásne by ste vyzerali, keby ste majetok, život, deti a všetko na lúpežníkov sverili! Nuž, a keby tí všetko prehajdákali, čo by bolo? ...

Ale idme ďalej. V socialistickom štáte každá 21ročná osoba, či mužský, či ženská bude mať volebné právo. Každého 60ročného človeka umiestna do opatrovne, a bude na penzii až do smrti.

Vojsko, žandári a policajti nebudú, lebo svet obráti sa na dobrých a pokojných ľudí. Aj súdy budú daromné. Kostoly a kňazi tiež nebudú, lebo vieru nikto nemusí vyznávať. O to nikto nemá starosť, čo kto verí. Miesto tohoto bude čím viac zábav. «Málo práce a veľa pôžitku», hovoria prední socialisti. Aj v najmenšej dedinke budú divadlá, komédie, panorámy, cirkuse, hudby, parky a prechádzky, lebo však všetci ľudia budú rovnakí, či mestskí či dedinskí. Každý človek bude samá dobrota a číra veselosť. Každý svedomite a s radosťou odbaví vydelenú mu prácu, lebo vie, že za to všetko obdrží, čo len oči a ustá jeho zažiadajú. Denne 3—4 hodiny bude pracovať!

Aká blaženosť! Aký zemský raj! Ako-že by nedychtil po ňom darebák a nenasýtenec! Ako-že by nebol socialistom, za toľké sluby! Veru je to viac hodno, ako čo cirkev svätá a s ňou kňazi hlásajú, lebo tí len po smrti sľubujú nebe, aj to len spravедlivým, kdežto socialisti každému elvtáršovi na tomto svete.

Nuž ale kedy to bude!

A či je to možné?

Socialisti prisahajú sa, že veru tak bude.

Ja ale to hovorím: Blázoň kto to verí! Jak-živ nikdá sa to nestane!

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

BESEDNICA.

Márnosť v móde rúcha, čo vynálezok pekla.

— Nakreslil Zaosek. —

Keď diabol bol z raja od Cheruba s ohnivým mečom vyhnatý a odniesol si ztadiaľ kľiatbu, i zbadal, že jeho škodoradosť nad prvým človekom i nad jeho potomstvom bola priskorá, bo hneď musel počuť aj to, že Boh človekovi a jeho celému potomstvu prisľúbil Vykupiteľa: vrátil sa do svojej učiarne, v ktorej on mnoho rokov študoval, jako by mohol vo veľkom počte duše ľudské do svojej moci dostať.

Isiel na radu k svojej babe k «Pýche», ktorá už bola predbežne o všetkom poučená. On vyhľadal svoju bašu na dne pekla v jednej jaskyni sedeť, ktorá plietla, ustavične plietla úklady a slučky pre Lucifera, ktoré on mal po celom svete rozkladať, rozprestierať dušiam ľudským.

Baba jak uzrela hlavného diabla, vstala so škodoradosným úsmevom, že do prvej slučky jej bol prvý človek lapený a vítala diabla. Na jej obličaji bolo vidieť isté stopy jej voľakedajšej krásy nebeskej. Začmudené fahy jej obličaje upozorňovali na zboreniny a rúcaniny obrazu božieho voľakedajšieho. V celom jej držaní badať bolo pozostatky bývalej jej velebnosti. Stála tu jako nádherná matróna, s trpkým povedomím svojej ztratej voľakedajšej slávy a dobrobytu. Okolo nej stáli šiesti zaťovia jej s nevestami. Ešte nikdy som na svete nevidel takú svokru, ktorá by bola tak svorne, v pokoji naživala so svojimi zaťmi a nevestami, jako táto stará svokra «Pýcha».

Mená týchto jej šesť zaťov sú: lakomstvo, smilstvo, obžerstvo, závišť, hnev a lenivosť v službách Božích. Všetci títo vospolok so svokrou do jedného vreca dúchajú a za jeden remeň fahajú. Najmilší sú jej dvaja zaťovia: «obžerstvo a smilstvo», títo najväčšiu korisť prinášajú do pekla. Oni sú dvojčičky, vždy spolu držia, spolu chodia; preto sa na svete hovorí, že: korheľ a smilník sú dvaja nerozlučiteľní bratia. «Bachus», boh korheľov náruživé miluje «Venuš»-u, bohynu smilníkov a cudzoložníkov, ženu švagra «smilstva» a sestru «obžerstva». Táto bohyňa «Venuša» má mnoho ctiteľov a priateľov, ktorí jej slúžia zo všetkej syli svojej a zo všetkej myslí svojej, ba nadovšetko.

Baba Luciferova, ktorá vážne si sadla na jeden vysoký trón, toto hovorila o radu prosiacemu Satanovi:

— Synku môj: Ja som už nie dnešná, ani včerajšia; mám už mnoho tisícročnú zkušenosť. Jak chceš moju radu prijať, počúvaj, čo ti ja poradím, aby si hífne mohol

ľudí k nám do pekla nahnať. Ty musíš niečo celkom nového vymysleť asíce takého na čom ľudia nezbadajú nič zlého, nič podozrivého, ba čo oni budú ešte za neškodné, za nevinné držať. A to je «márnosť» vo všetkom vôbec, a v móde a šatoch zvláste. Táto márnosť tiež nenie nič iné, ako pýcha, ktorá bola vždy a aj bude základom každého hriechu a základom celého pekla. Len-že ona musí byť ľudským očiam skrytá, bo len tak sa budú ľudia valne do pekla hrnúť.

Ktorý človek by sa nechcel ľudom a svetu ukázať pekným, múdrom, učeným, vtipným, cvičeným, šikovným, cnostným, pobožným, mravným, svätým? Ktorý by nechcel pred inými vynikať so svojimi pravými alebo namyslenými vlohami? A táto márnosť je v očiach ľudí niečo nevinného a predsa je ona ošklivá pýcha očiam Boha. Prečo-že karhal, nenávidel a kritizoval Ježiš Nazaretský pobožnosť a dobré skutky farizeov? Pre pýchu v nich skrytú.

Ja ale veľkú váhu kladem na márnosť a pýchu v móde rúcha; bo táto šatová móda je nová modla, ktorej sa ľudia klaňajú a jej aj horlive slúžia. Móda v šatoch nenie sama v sebe zločin, preto ju ľudia aj celkom za nevinnú držia. Ona nenie iné, ako premenenie mojej starej, zrazenej kože na jemnú, na hladunkú, na pestrú a strakatú novú kožu, na ktorej oči pošetilých a bláznivých ľudí sa obracajú a vysia.

Pri odporúčaní a rozširovaní módy ty nebudeš mať žiadnej ťažkosti ani mrzutosti; bo človek svojou opicovou náturou, všetko hneď dychtíve nasleduje a sám rozširuje, nech je to len neobyčajné, hodne nápadné a ostro do očí bijúce, a nech to len pozornosť u ľudí vzbudzuje. Ty len budeš všelijakú módu a kroj vymýšľať po hlavných mestách, v Paríži, vo Viedni, v Londýne, v Berlíne, atď. Ľudia si ju potom sami roznesú až do poslednej dediny, bo človek je celý blázoň za módou, ktorá v tisícnásobných formách bláznive a ustavične sa mení, a stará móda s novou sa zase opakuje a tak ona ustavične bude ľudí zamestnávať, že ani len času nenajdú pre ňu na spasenie duší svojich myslieť. Ty si môžeš doma v pekle v pokoji len na kanape vylihovať.

Človek bude sám apoštolom a učiteľom pýchy svojich potomkov. On naoblieka sa do všeliakých strakatých plundier, jako opica svoje mladunké deti, postaví ich pred zrkadlo a začne ich v pýche, v márnosti poučovať povzbudzovať: «iha, ejňe, čeče, jaká je tá Anička len pekná a čačaná, ej ha! jaké má čačané šatočky!»! A poučí s tým dieťa, načo je človek na zemi. Anička sa pýši, pred zrkadlom sa vrtí a opakuje to, «čeče», aj sa ide iným chudobnejším deťom pochváliť a ukázať, jaká je čačaná, a tak sa položí do srdca chudobných detí závišť: tu už je hneď zárod módy: pýcha a závišť. Deti rastú a hriech s nimi, a doplazia sa s nimi i medzi školské stolce. Keď oni dorastú a dozrejú, vyrastú s nimi i všeliaké divé výhonky hriechov. Tu sa už treba dľa najnovšej módy šatíť, obliekať na tance, na bále, na špacírky, na svatby, na vizity a ešte aj v kostole treba sa v móde ľudom ukázať. Koľko to potom mrzutosti, starostí, hnevov, trmov,

hrešenia, zvady, bitky, nedostatku, dlhu a plaču, keď na nové módové šaty nestačí! Pri nedostatku sa aj rodičom kradne alebo aj na rováš poctivosti iným hriešnym spôsobom sa na šaty zarába. Kolké to pritom hriechy, kolká žatva pre pekló!

Móda a pýcha v šatoch dolezie aj do chrámov Božích, kde chlipní gigerlíci, bohyně nestydatosti, Venuše slúžia myšlienkami, žiadosťami, a odvracajú sa od praveho Boha a od Jeho oltára a zaoberajú sa s vymašľovanými živými bábenkami v mysli a v srdci.

Ľudia pri tej móde potratia celkom svoj rozum a odchyli sa od obraza Božieho, a spravia sa na opice so svojou módou v šatoch. Duše ľudí dostanú pri tom falošný smer, a ich život nastúpi na falošnú dráhu, a tak sa nám oni sami dogúľajú do pekla.

— Hurrah! zkríkol Lucifer od radosti, a uchopil babu na svoje plecia, a behal s ňou po pekle uradostený nad tou dobrou radou, čomu sa baba jeho tak smiala a celé pekló s ňou, že keďby bola smrť v pekle, nuž baba tá od smiechu by bola zomrela.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany pofahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

***

Jeho veličenstvo kráľ dovezol sa 3-ho júna o 7. hod. 30 m. večer do Budapešti. Kráľ vystúpiac na západnom železničom nádraží z vozňa, niekoľko slov prehovoril s Júliusom Ludvíghom, správcom štátnych železníc a potom s grófom Paarom zaviezol sa do budínskeho zámku.

Koronácia srbského kráľa — ako známo — má byť v posledné dni augusta; v Belehrade sa úfajú, že na tejto slávnosti európske mocnosti svojim stálym vyslancom nechajú sa zastúpiť. Pravdepodobné je, že panovník Bulharska a Čiernej Hory k tejto príležitosti pošlú do Belehradu osobitného poslanca. Veľká otázka je, či európski panovníci dotiaľ zo svojho posavadného meravého stanoviska popustia a či sa na srbskej korunácii dajú zastúpiť.

Spoločný minister vojny a železničiar. Z Viedne oznamujú: Z príležitosti strajku uhorských železničiarov vyskytla sa otázka, či tí strajkujúci úradníci, ktorí sú

zároveň aj rezervní vojenski dôstojníci, neprevinili sa proti vojenskej česti, keď zrušili svoju úradnícku prisahu a strajkovali. Spoločný minister vojny rytier Pitreich vydal teraz nariadenie, že tých rezervných dôstojníkov, ktorí zúčastnili sa v strajku a ktorých preto súdy trestne alebo železničné predstavenstvá disciplinárne stihajú, treba postaviť pred dôstojnícky čestný súd. Čestný súd má potom rozhodnúť, či patriční môžu podržať svoj officiersky rang a či musia sa ho vzdať.

Americký hlavný konsulát v Budapešti. Vláda severo-amerických Spojených Štátov povýšila budapeštiansky konsulát na hlavný konsulát a doterajšieho konsula dra Franca Chester-Dyera za hlavného konsula. Mr Chester už od ôsmych rokov zastupuje Uniu v Budapešti a svojim účinkovaním zadovážil si všeobecnú úctu.

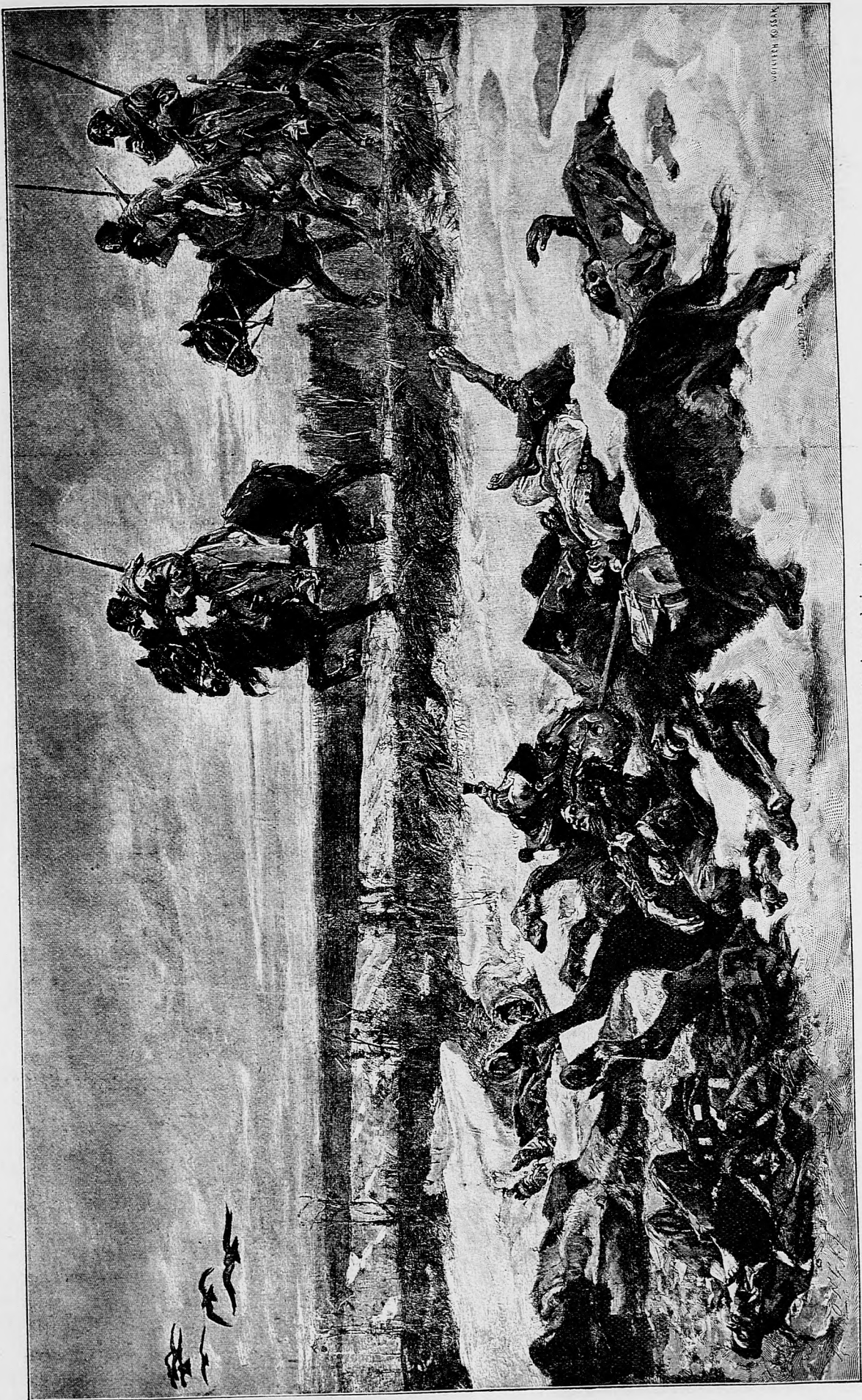
Chcel kradnúť dynamit. Z Bruselu oznamujú: V Bailene, v belgickej štátnej dynamitovej fabrike chytili jedného človeka, ktorý chcel kradnúť dynamit. Poneváž zlodej vie len po maďarsky, aby ho vypočuf mohli, odviezli ho do Antwerpen.

Nápad jednej millionárky. Manželka newyorského millionára Jonesa, ačkoľvek mala všetko, čo si jej srdce len zažiadalo, cítila sa nespokojnou, ba kedy-vtedy až nešťastnou. Zunovala tú veľkú hojnosť, to veľké bohatstvo, v ktorom trávila dni svojho života; nič ju netešilo, nič nerozveselilo. Tu jej napadla zvláštna myšlienka. Umienila si, že odhodí od seba celé bohatstvo, celý ten pohodlný život a ujde do sveta, ta, kde ju nikto nepozná a bude sa tak trápiť a pracovať jako chudobní ľudia, ktorým ona bohatá vždy závidela. Napísala svojmu mužovi list, že zunovala bohatstvo a nečinný život a že vlastnými rukami chce si zarábať každodenný chlieb. A v tajnosti aj opustila dom svojho manžela. Prelaknutý millionár najal celú armádu tajných policajtov a na všetky strany dal hľadať svoju ženu. Po dlhom pátraní konečne ju aj našli v jednom malom americkom mestečku. Millionárka z počiatku bola tu — kravskou dievkou v jednom majeri. Chodila na trávu a dojila kravy. Za niekoľko týždňov však zunovala túto pre ňu tak neobyčajnú robotu a šla za guvernanku do domu jedného statkára, kde učila deti.

Generálove kone. Z Klagenfurtu oznamujú, že generál gróf Kristallnig, ktorý tam pred niekoľko dňami zomrel, vo svojom testamente poručil, aby všetky jeho kone zastrelili.

Vražda v škole. V meste Imola (Italia) v poľnohospodárskej škole profesor Alvici práve prednášal, keď do učebnej sieni vstúpil správca školy Capodacqua a pre jakúsi vec ostré výčitky robil Alvicimu. Medzi profesorom a správcom strhla sa zvada, počas ktorej Capodacqua vytiahol z vauku revolver a strelil na Alvicioho, ktorý mŕtvý klesnul na dlážku.

Zatkli falšovateľov peňazí. Zo Szatmáru oznamujú, že v obci Misztótfalu žandári zatkli dvoch dobrých vtákov čizmára Jozefa Hittera a baníka Jozefa Kociša, ktorí padelali koruny a pätkorunníky. Ostatných členov bandy teraz stopujú.

Jedon obraz bitky z rusko-japonskej vojny.

Zbláznel. Z Viedne oznamujú, že barón Jozef Bezečný, guvernér Rakúskej hypotekárnej banky a bývalý hlavný intendant viedeňských dvorných divadiel, upadnu pred niekoľkými dňami do ťažkej nervovej choroby, tak že začal zúriť. Nešťastného baróna, ktorý požíval vo Viedni veľkú úctu, odviezli do jedného súkromného liečivého ústavu.

Radiumom vyliečený rak. Na poslednom zasadnutí spolku viedeňských lekárov prof. dr Albert Exner prednášal o jednom páde, kde radiumom vyliečil žalúdočného raka. Poneváž pacient na žalúdočnej blane mal raka, nemohli ho operovať a preto dr Exner použil papršlekov radiuma. Po vplyvom radiumových papršlekov rakovina pomaly mizla až úplne prestala.

Samovražda. Z Baltimore oznamujú, že tamojší mešťanosta, ktorý oženil sa len pred dvoma týždňami, spáchal samovraždu, udajne preto, lebo pritom obrovskom požiare, ktorý nedávno zúril v meste Baltimore, utrpel veľkú škodu. Mešťanosta rozhorčený nad veľkou ztrátou, ktorá ohrozovala celý jeho majetok, zastrelil sa na svojom byte.

Lacné cestovanie. Z Ružomberku píšú: Zámocník pomocník bez zamestnania Stanislav Vychodil chcel sa zdarma zaviesť do Lubochne a preto ukryl sa na nákladnom vlaku do bremserovej bŕdky. No Vychodil zle pochodil; na nešťastie ho zbadali a odviezli ho na služnovský úrad, kde proti zámocníckemu pomocníkovi zaviedli pokračovanie. Toto cestovanie zaiste nepride mu veľmi lacné.

«Búr — učiteľ». Kellner Simon Sreyer chodil po vidieku po školách, kde sa predstavoval ako búrsky učiteľ a pod menom Söndöre Sölyons všade dal sa dobre uhostiť a od svojich uhorských «kollegov» zbieral aj milodary. Klamár tak vedel využiť sympatiu voči Búrom, že direktori dávali mu odporúčajúce listy, v ktorých švindra jeden druhému do pozornosti odporúčali, ako kollegu. Konečne ho zatkli a poneváž vysvitlo, že je vojenský úskok, odovzdali ho vojenskej vrchnosti.

Nešťastie v mlyne. Hrozný prípad udal sa tieto dni v Spišskom Podhradi v mlyne Jána Tomajku. 9-ročného syna mlynárovho náhodou zachytil transmissijný remeň. Dieťa volalo o pomoc, ale kým ho ratovať mohli, dostalo sa medzi kolesá, ktoré ho rozgniavily. Otec-mlynár vidiac hrozné položenie svojho syna chcel mu pomôcť, zachytil remeň, tento ale strhol aj jeho a tak sa stalo, že mlynské kolesá usmrtily aj syna aj ota.

Následky jednej zlej obyčaje. V obci Sekély v tekovskej stolici zhorelo tieto dni 23 domov a 25 bočných a hospodárskych stavísk. V obci bolo totiž veselie a mládeňci, jako to na mnohých stranách býva v obyčaji, strieľali z pištoľ. Z pištole ktoréhosi družbu horiaci fujtáš nešťastnou náhodou sletel na slamou pokrytú strechu jedného domu, ktorá zaraz zblákla. Vo veľkej suchote oheň sa veľmi rýchlo šírila a hasiči mali ťažkú robotu, kým oheň udusili a to tým viac, že ľud nechcel im pomáhať hasiť a až vtedy sa dali do práce, keď ich k tomu donútili žandári.

Proti pálenke. Na výborovom zasadnutí Krajinského spolku uhorských vinárov jednohlasne prijali návrh, aby žencov miesto požívania pálenky povzbudzovali k užívaniu vína, čo je ľudskému zdraviu predsa užitočnejšie a prospešnejšie. V záležitosti tejto zavedú po celej krajine pohyb a vyzvú všetky gazdovské spolky, organizácie, panstvá a všetky administratívne vrchnosti, aby medzi robotníkmi rozširovali a vzbudzovali náklonnosť k požívaniu vína, vo vyzvaniach ale ohlasovali hrozné následky požívania pálenky. Prospešný pohyb tento môže prísť vhod aj našim hornoviedeckym rodákum, práve teraz v poľných robotách. U nás gazda robotníka, zvlášte mužského, ani nedostane, jak mu len nepostaví ku brázde alebo ku pokosu hodnú fľašu tej besnice. A to aj takému, ktorý ináč, keď doma pre seba robí, veru napije sa sviežej zdravej vodičky alebo dobrej kyslej kapusnice. Jakonáhle ide kto druhému do roboty, stane sa hneď pánom, ktorému musí svietiť za chrbtom fľaša, obyčajne s pálenkou. Dobré by bolo keby gazdovia, ktorí držiaťavajú nájomníkov, povšimli si tejto veci a robotníkom miesto zvyčajného trunku dali radšej zodpovednú peňažnú náhradu, alebo keď už daktorý chce mať ten trúnok, nech mu dajú, kde dostať, pohár dobrého vína miesto zkazovanej pálenky. Lebo týmto konajú svedomitú vec, nepodporujú telo i dušu zabíjajúci alkoholizmus, pred ktorým máme náš ľud všemožne chrániť a šetriť.

Prevrátený svet vo Francúzsku. Prenasledovanie cirkve katolíckej vo Francúzsku neostáva bez ďalších následkov. Z Paríža oznamujú, že seriósnejší Francúzi s úžasom pozorujú, že verejný život francúzsky blíži sa ku anarchii. Minulé dni najnepokojnejšie sensácie poskytovaly francúzskemu obecnstvu. Už počas obecných volieb miestami prejavovali sa celé revolucionárne výstupy. Pred niekoľko dňami v Bretagne medzi katolíckimi a radikálmi strhol sa skoro krvavý boj pre jeden náboženský pomník, ktorý katolíci postavili neďaleko novej sochy Renanovej. Krvavé strajky bývajú jeden za druhým. Medzi intransigentnými a vládnymi socialistami pohoršlivé srážky sú na dennom poriadku. Vojenský dôstojníci raz tu, druhý raz tam odopierajú poslušnosť, keď občianske vrchnosti v boji proti kongregáciám vojenskej pomoci pýtajú. No všetko toto prevyšujú udalosti, ktoré sa staly v Breste, kde pre robotnícky strajk za viac dní všetko bolo oblahnuto. Strajkujúci otrávil vodu, podpalovali a rabovali v najživších uliciach a vrchnosť, ktorá pozostáva zo socialistov, sotva čo urobila k udržaniu poriadku. Tieto veľmi vážne a smutné zjavy právom vzbudzujú trápny cit v dušiach francúzskych. Isté je, že vo francúzskom verejnom živote musí nastať veľká zmena, aby všeobecný prevrat neskončil sa s dajakou katastrofou.

Klamár. Z Veľkej Kikindy oznamujú: Tunajší kupec Leopold Blau na úver nabral od veľkokupcov mnoho rozličného tovaru, tovar potom z čiastky za lacný groš predal, z čiastky založil a potom oznámil svojim veriteľom, že nemôže platiť. Klamárskeho kupca veritelia oznámili a Blau dostal sa do vyšetrovacieho väzenia. Škoda veriteľov obnáša asi stodvadsaťtisíc korún.

Assentírka. V Ružomberku, ako ztadiaľ písu, dňa 24., 25. a 26. mája vydržiavaná assentírka skončila sa s nasledovným výsledkom: Do všetkých troch tried predvolano bolo dovedna 720 mladikov. Z týchto odobrli 98. Do náhradnej rezervy 19, zbraneneschopných 103, neodobrli 222, nedostavilo sa 262.

Vážne upovedomenie. Žatva sa blíži. Kto chce si poľahčiť unavnú prácu žatvy, nech nezamešká objednať si «*Delo-ocelovú kosu generála Dewetta*». Kto neposlal ešte zpäť podpisný hárok v týchto novinách uverejnený, nech si nesťažuje odporúčať ku svojim známym a objednávku nech zadá čo najskôr. — Pán *Pavel Sohr v Szill* (šomodská stol.), predavač týchto kôš, vzhľadom na pokročilý už čas, tak sa zariadil, že každá objednávka ešte toho dňa bude odoslaná, takže aj objednatelia z najďalších čiasťok krajiny, behom 2—3. dní obdržia kosy. Tým, ktorí telegrafične objednávajú, telekrafičné trovy firma vynahradí. Presná adresa a byt objednávateľa nech je zreteľne vypísano. — Telegrafičná adresa: «*Kaszasohr*» *Somogy-Szil*.

Okradený kupec. Dobyťčí kupec Karol Frankl cestoval na lodi do Dunaföldváru. Na ceste zaspal a zatiaľ mu ktosi vykradnul z vaku tobolku, v ktorej mal 6359 korún.

Vražda. V obci Turna (zemplínska stolica) neznámi zločinci zavraždili vdovu Hermana Wahrmana a jej 16ročnú slúžku, ale vdovinho malého 5ročného syna ani sa netkli. Žandári stopovali po vrahoch a chytili dvoch pastorkov zavraždenej vdovy: Alexandra a Mórica Wahrmana, ktorých upodozrievajú, že oni najali vrahov, lebo už od dávnejšieho času hnevali sa na macochu.

Srútila sa veža. V obci Sopron-Szent-Márton této dni srútila sa veža starého kat. chrámu. Veža prerazila krov a sklepenie kostola a vnútri v kostole všetko vyšlo na zkazu. Škoda obnáša 80.000 korún. Zajímavé je, že v celom chráme zachránený ostal len «svätý hrob» a jeden za sklo zapravený svätý obrázok.

Bojkottované noviny. Z Ostrihomu oznamujú, že v Ostrihome dvakrát týždenne vychádzajúci časopis menom «Szabadság» na mešťanstvo má taký škodlivý vplyv, že mešťanosta Imrich Wimmer na prosbu popredných mešťanov v záležitosti tejto svolal poradu, na ktorej zúčastnilo sa asi 3000 mešťanov. Na porade uzavreli, že menovaný časopis bojkottujú a že nápady jeho nikto vážne brať nebude. Záležitosť onedlho predostrú mestskému výboru a k ministrovi vnútorných záležitostí ako i k hlavnému županovi pošlú deputáciu.

Krajinský Púť do Lurdu.

Predsedovia budínskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierskym požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniežaprimasa z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový púť poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský ako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásif sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budínskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedelu.

Heinrich Fieber,
direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,
hlavný sekretár budínskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,
katechét, predseda Congre-
gácie.

Na žiadosť riaditeľstva púti vel. p. *Jozef Skarda*, dekan-farár v Šaštíne (nitrianska stolica) s vďačnosťou prijme a programy pošle všetkým tým slovenským púťníkom, ktorí na púti účasť vziať chcú.

Predbežná poznámka!

Čas odchodu púti: *21. augusta 1904*. — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením	480	korún.
II. " " "	370	"
III./a " " "	215	"
III./b " len s bytom	185	"

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4	koruny
na pol roka	2	koruny
na štvrt' roka	1	koruna.

«**Krest'an**» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Krest'ania, kupujte len u krest'anov!

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utcza 2. (svoj dom)**. Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedý, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5⁰/₁₀₀ a na 4¹/₂⁰/₁₀₀-tové požičky bez všet- kého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

«**Kisbirtokosok Országos földhitelintézet**» Budapest, V. ker.

Exekútor vo väzení. Z Hódmezővásárhelyu oznamujú: Jeden tunajší statkár kúpil na licitácii jedon dom a kúpnu cenu, 3000 korún, splatil do rúk exekútora Júliusa Kissa. Exekútor ale peniaze neodovzdal súdu, lež ich strovil. Vec vyšla na javo a exekútora pre defraudáciu zatkli.

Úžerník. Policia chytila této dni úžerníka Adama Staudnera bývajúceho v Sétatér-ulici pod č. 1. Staudner veľmi mnoho ľudí priviedol o majetok. Požičiaval peniaze na 100—150 percentov a nútil svojich dlžníkov padelať zmenky. Jeden o majetok pripravený dlžník oznámil úžerníka, následkom čoho Staudnera, ktorý už viackrát sedel 2—3 mesiace pre rozličné prečiny, polícia zatkla. Vyšetrovanie je v behu.

***

Vyzvanie na jubilárny púť k prebl. P. Marii do Šaštína! 50 rokov tomu, ako pápež Pius IX. nepoškvrnené počatie bl. Panny Marie za článok viery vyhlásil. Pamiatku tohoto vyhlásenia dľa nariadenia sv. Ota pápeža, celá Cirkev jubileumom zasväčuje.

Drahí ctiteľia Mariansky z Trnavy a z okolia! Mužovia i ženské, mládenci a panny! Aby sme aj my preukázali, že sme s telom i dušou dievky P. Marie nepoškvrnenene počatej, a že nám láska k našej drahej Bohorodičke je hlboko do srdca zaštepená — soberme sa 19. júna bež. r. osobytým vlakom do Šaštína, usporiadajme jeden veľkolepý krásny púť, súčasťme sa na ňom čím vo väčšom počte.

Cestovný lístok, t. j. kartu (ta aj nazad 4 koruny 20 halierov) si každý sám kúpiť musí vopred a síce do 16-ho júna buďto v trnavskom fárskom úrade alebo u pp. Jozefa Fiebiga, papierokupca (Nagy Lajos-utcza), Adalberta Strausa, cukrára (medzi jatky) a Antona Puchardta, hodinára (horno hrubá ulica).

U tých istých pánov aj obšírnejší programm (poriadok bude k dostaniu.

V Trnave, dňa 27. mája 1904.

Riaditeľstvo.

***

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Főidhittelintézete» v Budapešti.

Lan a jeho pestovanie.

Podáva Spadovský.

Ako-že obrobiť pôdu pre lan?

Tu musíme dve okolnosti pred očima mať, asice jedno to, že lanu škodí veľmi plevel, a druhé, že lan potrebuje, aby pôda udržala vlhkosť i v najväčšej horúčosti.

Lan siať máme len po takých plodinách, ktoré zem od plevelu veľmi čistia. Tieto sú okopávaniny: ako burgyňa, švábka a iné krmné zeliny, ďatelina a vika. Pri okopávaninách s okopávaním sa zem čistí od plevelu, pri ďatelinách ale husto ďatelina zadusí plevel najme pýr a ohnicu. Ešte i tieto pôdy musia sa viac ráz orať pre plevel. V jaseňi sa zúhoria, a ak sijde plevel, neskoršie v jaseňi sa radláčom (troj alebo viac motýčkovým pluhom) poorú. Na jar zas zavčasu orať, keď možno na rolu pristúpiť. Jestli jarnie oranie ukazuje, že plevel nezišiel, to potom len zabrániť a siať lan. Tento spôsob odporúča sa, keď sa lan vo veľkom seje, kde by na pletia musel gazda moc vynaložiť. Seje sa lan pre domácu potrebu tu inak treba zachádzať. V jaseňi sa sorie alebo skopá zem na šúch (stopu hĺbky.) Ukazuje sa pri prajnom počasí plevel na soranej zemi, tak dostačí plytko plevel motykou pokopať, na jar len vtedy treba orať, ak by sa zem sliala; ak je dosť meľká a pritom vlhká, tak dostatočné je dobre ju pobrániť alebo plytko po vrchu motykou pokopať a pobrániť a po zabránenom siať. Je-li lan rozsiaty a zem meľká, tak dostačí to zahrabať obyčajnými hrablami, alebo jednou bránou a zavalkovať.

Ako pod lan hnojiť.

Lan je veľmi premaznaná gazdovská bylina. Žiada pôdu vlhkú, v dobrej sile. Hnojiť pod lan maštálnym hnojom neradím, bo sa rozmnoží plevel, a ďalej preto, lebo maštálny hnoj rovnako rozhádzať nemožné. Najprimeranejší hnoj by bol dobre prehnutý až na prst a dvojročný, ktorý sme viac rázy prehádzali, alebo hnojovka v jaseňi rozliata po zemi, alebo hnoj dobre prehnutý, v jaseňi vyvozený a po vrchu rozhodný. Čez zimu ho vyplácha sňah do zeme, potom slamu shrabeme na kopu a na kompost spravíme.

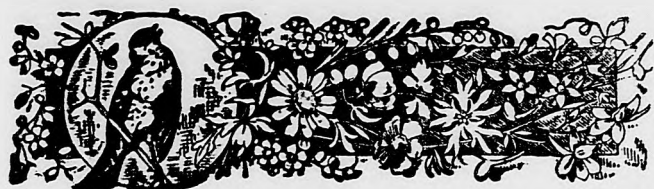
Najprimeranejší hnoj je: strojený hnoj (prachy). Asice kostový prach, superfosfát a chilský liadok (morská soľ). Morská soľ, ponevác po nej lan bujne rastie, skoro poľahne, musí sa upotrebiť v menších dávkach. Jedno kilo dost je na desať kilov semena. Upotrebuje sa, keď lan je asi na palec veľký. Seje sa po vrchu za rosy, keď sú suché dni. V suchších pôdach dobre účinkuje pod lan kainit spojený so superfosfátom ale tak, že kainit (to je tiež soľ) dá sa buď v jaseňi, alebo zavčasu na jar, aby sa roztopil a škodlivé látky ako chlór sa daždom z neho vymyl. Morská soľ, ponevác je jedovatá, musí sa s ňou opatrne zachádzať a dávku, ktorú sme pod lan určili, rozdeliť na dvoje; jednu, keď lan zišiel, aby tuhšie rástol a burinu udusil, druhú, keď je lan na piad veľký. Aby sa dobre siala, musí sa potľeť a smiešať s pieskom.

(Pokračovanie nasleduje.)

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rimu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého vi-

deli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

DOPISY.

Lutiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Krešťane».

Dňa 19-ho mája odbavovala sa u nás súkromná slávnosť totižto založenia základného kameňa chrámu Lutišského.

Pritomní boli: susedný kňazi, staviteľ, úradní dozerač stavby, notári, učitelia a popredné miestne obecnstvo.

Miestny pán farár splnomocnený, posvätil kameň, ktorý potom na svoje patričné miesto založený bol, kde sa položila i zakladajúca listina, v ktorej opísaný je celý pôvod stavby, asice: pod ktorým Pápežom, Kráľom, Ministrom náboženstva, Biskupom, nadžupanom a stolice, okresným dekanom a miestnym farárom. Listinu túto podpísali všetci prítomní už vyš spomenutí. Pridaly sa i teraz uživané malé peniaze — po korune a zlatke. Hovorí sa, že kde nenie, ani Pán Boh nevezme; chudobní nemajú zlata a preto to ani ta neprišlo. — Kostolík bude ešte toho roku vystavený, a na rok — ak sa bude môcť zariadiť — by sa vydržovala posviacka. Lenže k tomu treba penaznými obetami prispieť, a takých veru, bohužiaľ, je málo, nadovšetko u veľkých pánov, ktorí by mohli prispieť, ale na naše klopanie, prosenie ani odpovede nedali. Skorej obetuje chudobný drotár, jako voľaktorý veľkostatkár.

Smutné to okolnosti, ale pravda; veď pri lutišskom kostole sa neuleze svetskej pochvali, po ktorej ľudia tak túžia, zabudnúť na to, že Boh všetko vie a vidí a i to najmenšie hojne odmení. Na všeliaké daromnice majú niektorí naši katolíci peňazi dost: ale chudobných Lutišanov v jejich biede podporiť — čo i tak i k oslavovaniu Boha má slúžiť — to nemajú milosrdenstva. Tisíc ponížených prosieb rozposlano bolo po krajine: ale ani útraty tých prosieb nie sú zaokryté z milodarov tých prosieb. — A tak sme presvedčení, že skorej chudoba chudobe pomôže, jako boháči.

Stavba ide dobre a rýchlo, bo časy sú pekné; ale veru by sa i dažď vďačne prijal, lebo je veľké sucho a v poli nič nerastie.

Našu svätú vec do vrelej lásky našich priateľov uprimne odporúčajúc s rodáckym pozdravom s úctou sa značí
Jano z búdy.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krešťan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Jeden robotník. Že roľníctvo u nás klesá, o tom sotvy kto pochybuje, lebo to každodenne zkusujeme aj my. Je to smutná vec, a predsa vieme, že stav roľnícky je najvážnejší, a že bez neho nemohol by žiť ani kráľ na tróne, ani žobrák pri ceste. Preto opakujeme Vám ešte ráz to, že nesmieme len vždy rukami zalamovať a jajkať, božekať, ponosovať sa na mnohonásobné nedostatky a biedy, nesmieme všetko ponechať na to že: «Boh dobrý pomôže nám», keď mi len trpeť a tu i tu šomrať budeme, lež musíme sa všemožne pričiniť k tomu, aby sa to napravilo, aby nám lepšie bolo, aby i náš slovenský ľud pozdvihol sa z terajšieho úpadku, spánku na svoju podstať.

Vp. P. Bl. v Egbeloch. Za dva krát uverejnenia platíte 5 korún.

K. J—k. O tom nevieme Vám dať žiadnej rady.

Pani Zuz. H. r. M. Číslo sa Vám správne posielajú; reklamujte na pošte.

Podomový kupec P. v Bosni. Aj Vám riadne chodí časopis a to síce na Mezököz zvolenská stolica.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krešťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

U redakcii: «Posol Svätého Antona», Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28 dostať tieto knižočky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Pútnické miesto: Višnové. Šostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavenej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Osvald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Osvald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píše: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava, (Nagyszombat). knižka behom desať rokov päťkrát vydaná bola, dovedna v 48 tisíc výtiskoch. — K dostaniu je u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke, ostat. pošta Liptó-Rózsahegy. Za vopred zaslaných 13 korún 50 halierov pošle 20 výtiskov frankované.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osozná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin *Paulovič*. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» *Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.*

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*» *Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.*

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena vyt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; aekoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o tak-

zvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «*Posla b. Srdca J.*» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite *údom III. radu sv. Františka.*

Život sv. Alfonza Rodriguezu S. J. Vydáva «*Posol božského Srdca*» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho. Vydáva Redakcia «*Posla božsk. Srdca Ježišovho*» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tisská K. 7·85—8·40, peštianska K. 7·80—8·35, belehradská K. 7·80—8·40, banátska (76 kilogramová) K. 7·65—8·10. — *Raž*: K. 6·20—6·45. — *Jačmeň* na krm K. 5·70—6·00. — *Ovos*: prvotriedny 5·05—5·70, druhotriedny 5·30—5·45. — *Kukurica*: K. 5·10—5·20. — *Repica*: K. 10·35—10·55. — *Prosó*: K. 5·30—5·40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	13·40	12·80	12·20	11·60	11·20	10·80	10·20
			č. 7	7½	8		
			K. 9·00	8·00	5·60		

Otruby: K. 4·30, hrubé K. 4·30.

Datelinové semä: lucerna K. 55·00 do 60·00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 4·00—4·40, žlté K. 4·60—6·00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 7·75—8·00, tmavý K. 6·50—6·80, drobný K. 8·50—9·00, tarkavý K. —.

Hrach: K. 12.—13.00. — Šošovica veľká čistá K. 14.00—15.00. — Konopné semä: K. 9.00—9.25. — Lanové semä: prima K. 12.90—13.00. — Rasca: K. 29.00—30.00. — Mak: sivý K. 24.50—25.00, modrý K. 26.00—27.00. — Lادنیک: K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor raffinovaný K. 69.00—69.50, kockový K. 71.00—71.50, kandis biely K. 72.00, zltý K. 68.50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: a erický (*) vo veľkom K. 46.00 prima ruský (***) K. 43.00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 14.25—14.50, slavonský (1903) K. 14.25—14.75 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 20.50 do 20.75, srbské (80—85 kus.) K. 20.00—20.50.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 151.00 do 152.00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 43.00—44.00.

Sviňská masť: budapeštianska K. 64.00 do 64.50.

Slanina: vidiecka K. ————— mestská 3 kusová K. 54.50—55.00 za 50 klgr.

Na 60-dňovú príležitosť

pošlem **Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** vreckové hodinky poštovou dobierkou za

2 zl. 50 kr.

Pri objednávke 3 kusov, kus po 2 zl 25 kr. Pri šesť kusoch po 2 zl., zavazujem sa, na žiadosť, behom 60 dní peniaze nazpät vrátiť. Ku každým hodinkám retiazka a ozdoba zdarma.

Najlepšie a najlacnejšie hodinky ku prácam, 10.000 kusov s najlepším uspokojením je v úžitku. Za dobré chodenie 3 ročná písomná záruka. — Jediný rozosielať poštovou dobierkou je výlučne I. V. A. z hlavného skladu roskopf hodinkovej fabriky **LEO LATEINER, Wien, I., Fleischmarkt 17—42.** Mój cenník, ktorý viac než 500 vyobrazení obsahuje, rozličných hodin zlatých a strieborných predmetov, na žiadosť zdarma a franco zašlem.

„Kreštan“

Oznamy príjima

administrácia

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ül. 28/a.

Polovlnené sukne v rozmanitých farbách, dobrej jakosti 1 kus po 65—70 kr. **detské sukienky** 20 kr. dobierkou zasiela: **ADOLF JELINEK** v Lisku, p. p. Jimramov Morava. Tovar, jestli sa nehodí, prijem nazpät a peniaze prinavrátim. Nespokojnosť je vylúčená.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahrada. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctive zahladať. Jestli zašlete hned svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merku», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý lahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hned Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Dôstojnému mladšiemu duchovenstvu, čo všeobecne uznámu výbornú pomôcku, odporúčame 5 úplných ročníkov (od III—VII)

Kazateľa

za polovičnú cenu po 4 K alebo 4 tent.

Egbell, (Nyitram.)

Pavel Blaho,

farár, vydavateľ

Na 30-dňovú príležitosť

zašlem každému nové, **Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** hodinky, s peknou retiazkou a schránkou za **2 zl. 50 kr.** poštovou dobierkou. Tri kusy **6 zl. 75 kr.** šesť kusov **12 zl.** — Najprihodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. **S ročnou písomnou zárukou.** V páde nezodpovedania, peniaze sa nazpät vráti. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spoľahlivý a statočný zaopatrovateľ

Vieden, XIV., Mariahilferstrasse 87/J.

Chráňme sa od padelateľov.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosvesčuje, za čo dobre stojíme: pri lámke, lúpaníu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, bofasti hlavy a zubov po-
žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti

Nietajni prostriedok

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mokrosti postele, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnosť, že mój apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto mój dvojnásobne magnetický križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korun. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plní a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nútra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží zato ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento

není kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepačí peniaze spätky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť, žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.
S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku.
Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

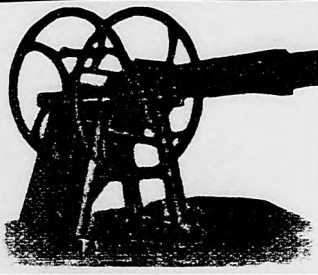
Zasielku s jedacím servisom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošlú.
Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s oceľovými guľicovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na **lámanie stromovej kôry**.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).

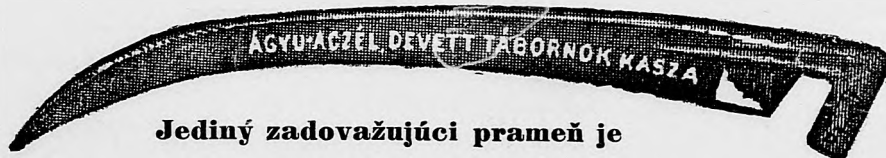

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-É,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosa generála Devetta z delovej ocele sú: 65 70 75 80 85 90 95 100 cm. 95 kr. 1 zl. 1 zl. 09 kr. 1 zl. 10 kr. 1 zl. 15 kr. 1 zl. 20 kr. 1 zl. 25 kr. 1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal náčinie ku nakutín, kladívko, a penka 85 kr. Amergansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici. S kosou z delovej ocele generála Devetta jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 rokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle. **Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.**

